

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО НАУКОВИЙ МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
ФАКУЛЬТЕТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ПАТОЛОГІЧНОЇ АНАТОМІЇ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПАТОЛОГІЧНА АНАТОМІЯ

(вказати назву програми)

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	222 Медицина
Фахова спеціальність	Патологічна анатомія

Затверджено рішенням Ради з якості Навчально наукового медичного інституту

Протокол від _____ 2025р. № _____

Голова Ради з якості інституту

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Суми 2026 р.

**ДАНІ ПРО РЕЦЕНЗУВАННЯ ТА ПОГОДЖЕННЯ
РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Розробники: Гирявенко Н.І., к.м.наук, доцент кафедри патологічної анатомії

Рецензування робочої програми навчальної дисципліни	<p align="center">_____</p> <p align="center">Прізвище, ініціали, посада рецензента та/або дата і номер протоколу засідання експертної ради роботодавців</p>
Розглянуто та схвалено	<p align="center">Заст. декана ФПМО _____ Мелеховець О.К. (підпис) (прізвище, ініціали)</p>
Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри _____ (назва кафедри)	<p align="center">протокол від _____ № _____</p> <p align="center">Завідувач кафедри _____ Москаленко Р.А. (підпис) (прізвище, ініціали)</p>

Дані про перегляд робочої програми навчальної дисципліни:

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Підпис заст. декана ФПМО	Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри

І СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Патологічна анатомія
Назва фахової спеціальності інтернатури	Патологічна анатомія
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально науковий медичний інститут Факультет післядипломної медичної освіти
Кафедра	Патологічної анатомії
Розробник(и)	Гирявенко Н.І.
Рік вивчення навчальної дисципліни	2026-2028
Обсяг навчальної дисципліни, години	23,4 кредитів ЄКТС, 702 годин, з яких 36 год. лекцій, 526 год. практичних занять, 80 год. семінари.
Мова викладання	Українська
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна
3. Мета навчальної дисципліни	
<p>Метою навчання в інтернатурі з патологічної анатомії є первинна спеціалізація лікарів-патологоанатомів, їх практична підготовка та підвищення професійного рівня до самостійної лікарської діяльності в патологоанатомічних відділеннях лікарень . Оволодіння спеціальністю лікаря-патологоанатома на підставі формування необхідного обсягу знань для встановлення морфологічного субстрату захворювань, патологічних процесів і станів на різних рівнях структурної та стадіях хвороби, компетентностей і практичних навичок клініко- анатомічного аналізу для діагностики структурних основ патологічних процесів і найважливіших захворювань людини.</p>	
4. Зміст навчальної дисципліни	
<p>Тема 1. Основи організації та розвитку патологоанатомічної діяльності в Україні. Тема 2. Питання загальної патологічної анатомії. Тема 3. Патологічна анатомія захворювань системи кровообігу. Тема 4. Патологічна анатомія захворювань органів дихання. Тема 5. Патологічна анатомія захворювань органів травлення. Тема 6. Патологічна анатомія захворювань сечовивідної системи. Тема 7. Патологічна анатомія ендокринної системи. Тема 8. Патологічна анатомія хвороб центральної нервової системи. Тема 9. Патологічна анатомія захворювань органів репродуктивної системи. Тема 10. Патологічна анатомія ускладнень вагітності, пологів, післяпологового періоду. Тема 11. Патологічна анатомія хвороб лімфатичної та кровотворної системи. Залік-співбесіда (проміжна атестація). Тема 12. Патологічна анатомія хвороб опорно-рухового апарату. Тема 13. Патологічна анатомія хвороб шкіри. Тема 14. Патологічна анатомія хвороб м'яких тканин. Тема 15. Патологічна анатомія ускладнень після діагностичних лікувальних втручань та реанімації. Тема 16. Патологічна анатомія хвороб перинатального періоду та дитячого віку. Дослідження секційного матеріалу. Дослідження операційного та біопсійного матеріалу. Екзамен ліцензійного інтегрованого іспиту Крок-3 Іспит з оволодіння практичними навичками Іспит (заключна атестація)</p>	
5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни	
Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:	
РН1.	Мати спеціалізовані знання про структурне підґрунтя розвитку хвороб та їх клінічних проявів, основ одужання, ускладнень, наслідків, основних причин смерті. Вміти встановити діагноз захворювання в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу, застосовуючи стандартну процедуру.

РН2.	Вміти виділити та зафіксувати основні зміни у внутрішніх органах прирізноманітних патологічних процесах, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
РН3.	Приймати участь в розтинах трупів, формувати патологоанатомічні діагнози, виписувати лікарське свідоцтво про смерть, проводити порівняльну характеристику клінічного та патологоанатомічного діагнозів. Засвоїти основні положення щодо проведення клініко-патологоанатомічної конференції.
РН4.	Вивчити основні методи дослідження операційного та біопсійного матеріалу, експериментальне моделювання захворювань для використання їх у своїй професійній діяльності.
РН5.	Вміти застосовувати отримані знання в практичній діяльності при проведенні диференційної діагностики захворювань, вмюючи абстрактно мислити, аналізувати та синтезувати інформацію. Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

ПРН 3	Застосовувати набуті знання, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності лікаря, сфера застосування яких передбачена переліками синдромів та симптомів, захворювань, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій.
ПРН 5	Оцінювати результати опитування, фізичного обстеження, даних лабораторних та інструментальних досліджень.
ПРН 17	Вміти вести медичну документацію, обробляти державну, соціальну та медичну інформацію.
ПРН 20	Застосовувати набуті знання щодо існуючої системи охорони здоров'я для оптимізації власної професійної діяльності та участі у вирішенні практичних завдань галузі.
ПРН 21	Дотримуватись етичного кодексу лікаря, що забезпечує сформованість фахівця з належними особистими якостями.

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Видами навчальних занять при вивченні дисципліни є практичні заняття (ПЗ) лекції (Л) та семінарські заняття (СЗ):

I. Організація патологоанатомічної служби.

Тема 1. Історія патологічної анатомії. Основи організації та розвитку патологоанатомічної діяльності в Україні. Організація роботи патологоанатомічного відділення, бюро/центру. Наказ №1877 «Про затвердження Порядку проведення патологоанатомічного розтину» від 06.09.2021 року. Л.1 (2 год.).

Тема 2. Загальні принципи патологоанатомічної діагностики. Питання етики та деонтології у професійній діяльності лікаря-патологоанатома. ПЗ 1(2год.)

Тема 3. Питання етики у професійній діяльності лікаря-патологоанатома. ПЗ 2 (2 год.)

Тема 4. Питання деонтології у професійній діяльності лікаря-патологоанатома. СЗ 1 (2 год.)

Тема 5. Правила та методи розтину тіла померлого. ПЗ 3 (2год.)

Тема 6. Правила та методи розтину тіла померлого. ПЗ 4 (2год.)

Тема 7. Правила та методи розтину тіла померлого. ПЗ 5 (2год.)

Тема 8. Дослідження аутопсійного матеріалу. СЗ 2 (1год.)

Тема 9. Правила дослідження біопсійного матеріалу. ПЗ 6 (2 год.)

Тема 10. Правила дослідження операційного матеріалу. ПЗ 7 (2 год.)

Тема 11. Правила дослідження секційного матеріалу. ПЗ 8 (2 год.)

Тема 12. Методи гістологічного дослідження. ПЗ 9 (2 год.)

Тема 13. Методи цитологічного дослідження ПЗ 10 (2 год.)

Тема 14. Цифрова патологія. ПЗ 11 (2 год.)

Тема 15. Сучасні методи дослідження (цитогенетика, молекулярна генетика). ПЗ 12 (2 год.)

Тема 16. Правила та методи імуногістохімічного дослідження. ПЗ 13 (2 год.)

Тема 17. Залік «Організація патологоанатомічної служби.» ПЗ 14 (2 год.)

II. Питання загальної патологічної анатомії.

Тема 18. Питання загальної патологічної анатомії. Вчення про хворобу та патологічні процеси. Дистрофії та некроз. Причини, класифікація, прояви, наслідки. Л-2 (2 год.)

Тема 19. Пошкодження, патології клітини. Альтерація (патогенез і морфологічна діагностика дегенеративних процесів, наслідки). ПЗ 15. (2 год.)

Тема 20. Вчення про патологічні процеси. ПЗ 16 (2 год.)

Тема 21. Паренхіматозні дистрофії. Причини, класифікація, прояви, наслідки. СЗ 3. (2 год.)

Тема 22. Морфологічні прояви порушень крово- та лімфообігу. Причини, класифікація, прояви, наслідки. Циркуляторні розлади крово- та лімфообігу (патогенез та морфологічна діагностика порушень гемодинаміки, інфаркт, ішемія та гіпоксія, тромбоз і емболія, шок, ускладнення переливання крові). Л-3(2 год.)

- Тема 23.** Стромально-судинні дистрофії. Причини, класифікація, прояви, наслідки. ПЗ 17 (2 год.)
- Тема 24.** Розлади лімфообігу. Причини, класифікація, прояви, наслідки. ПЗ 18 (2 год.)
- Тема 25.** Змішані дистрофії. Причини, класифікація, прояви, наслідки. ПЗ 19 (2 год.)
- Тема 26.** Мінеральні дистрофії. Сутність морфологічних змін в органа, класифікація, прояви, наслідки. ПЗ 20 (2 год.)
- Тема 27.** Некроз. Причини, класифікація, прояви, наслідки. ПЗ 21 (2 год.)
- Тема 28.** Апоптоз. Причини, класифікація, прояви, наслідки. СЗ 4 (2 год.)
- Тема 29.** Морфологічні особливості розладів кровообігу. Причини, класифікація, прояви, наслідки. ПЗ 22 (2 год.)
- Тема 30.** Гіперемія та ішемія. Причини, класифікація, прояви, наслідки. ПЗ 23 (2 год.)
- Тема 31.** Тромбоз. Шок. Емболія. Причини, класифікація, прояви, наслідки. ПЗ 24 (2 год.)
- Тема 32.** Кровотеча. Причини, класифікація, прояви, наслідки. ПЗ 25 (2 год.)
- Тема.33.** Адаптація. Причини, класифікація, прояви, наслідки. ПЗ 26 (2 год.)
- Тема 34.** Компенсаторні процеси. Причини, класифікація, прояви, наслідки. ПЗ 27 (2 год.)
- Тема 35.** ДВЗ синдром. Причини, класифікація, прояви, наслідки. СЗ 5 (2 год.)
- Тема 36.** Запалення (основна біологія, патофізіологія та морфологія запалення, природа та причини виникнення гострого та хронічного запалення). Етіологія, морфогенез і патогенез запалення. Л 4 (2 год.)
- Тема 37.** Види запалення. Особливості морфологічних проявів ексудативного та проліферативного запалення. ПЗ 28 (2 год.)
- Тема 38.** Гранулематозні запалення, поняття гіперчутливості, роль біопсій тканин при запальних розладах). ПЗ 29 (2год.)
- Тема 39.** Морфологія порушення органів імуногенезу. Морфологія порушень імуногенезу. ПЗ 30 (2 год.)
- Тема 40.** Реакції гіперчутливості. Причини, класифікація, прояви, наслідки. ПЗ 31 (2 год.)
- Тема 41.** Патологічна анатомія інфекційних хвороб (загальне вчення про інфекцію, особливості вивчення секційного, операційного та біопсійного матеріалів). ПЗ 32 (2 год.)
- Тема 42.** Відмінності між бактеріальною та вірусною інфекцією, мікробіологічні, гематологічні,біохімічні, гістопатологічні знання;особливо небезпечні інфекційні хвороби, туберкульоз). СЗ 6 (2 год.)
- Тема 43.** Імунологічні розлади (організація імунної системи, імунодефіцит, алергія). ПЗ 33 (2 год.)
- Тема 44.** Аутоімунізація. Аутоімунні хвороби. Причини, класифікація, прояви, наслідки. ПЗ 34 (2 год.)
- Тема 45.** Аутоімунні захворювання, основні принципи імунотерапії раку). ПЗ 35 (2год.)
- Тема 46.** Загальна онкоморфологія (визначення і концепції онкогенів, дисплазії). ПЗ 36 (2 год.)
- Тема 47.** Біологія інвазивного росту і метастазів. ПЗ 37 (2 год.)
- Тема 48.** Інтраепітеліальна неоплазія. Основні принципи класифікації новоутворень. Роль імуногістохімічних та молекулярно-генетичних методів дослідження. ПЗ 38 (2 год.)
- Тема 49.** Екологічна патологія. СЗ 7 (2 год.)
- Тема 50.** Радіаційна патологія. ПЗ 39 (2 год.)
- Тема 51.** Професійні хвороби, сучасний патоморфоз хвороб. ПЗ 40 (2 год.)
- Тема 52.** Залік «Питання загальної патологічної анатомії». ПЗ 41 (2 год.)

ІІІ. Патологічна анатомія захворювань системи кровообігу.

- Тема 53.** Захворювання серцево-судинної системи. Л 5 (2год.)
- Тема 54.** Атеросклероз та артеріосклероз. Етіологія. Патогенез. ПЗ 42 (4 год.)
- Тема 55.** Клініко-морфологічні форми атеросклерозу. СЗ 8 (2 год.)
- Тема 56.** Гостра ішемічна хвороба серця. ПЗ 43 (3 год.)
- Тема 57.** Хронічна ішемічна хвороба серця. ПЗ. 44 (3 год.)
- Тема 58.** Гіпертонічна хвороба. Гіпертензивні синдроми. СЗ 9 (2 год.)
- Тема 59.** Системні васкуліти. ПЗ 45 (3 год.)
- Тема 60.** Ревматичні хвороби. Ревматизм. Системний червоний вівчак. ПЗ 46 (3 год.)
- Тема 61.** Ревматичні хвороби. Ревматоїдний артрит. Склеродермія. Дерматоміозит. СЗ 10 (2 год.)
- Тема 62.** Запальні процеси серцево-судинної системи. Міокардити. ПЗ 47 (2 год.)
- Тема 63.** Запальні процеси серцево-судинної системи. Ендокардити. ПЗ 48 (2 год.)
- Тема 64.** Залік. «Патологічна анатомія захворювань системи кровообігу». ПЗ 49 (2 год.)

ІV. Патологічна анатомія захворювань органів дихання.

- Тема 65.** Патологічна анатомія захворювань органів дихання. Л 6 (1 год.)
- Тема 66.** Запальні ураження гортані та трахеї, бронхів, легень. ПЗ 50 (2 год.)
- Тема 67.** Класифікація та диференціальна діагностика пневмоній. ПЗ 51 (2 год.)
- Тема 68.** Гострі вірусні та мікоплазменні пневмонії. СЗ 11 (1 год.)
- Тема 69.** Гострі бактеріальні пневмонії. ПЗ 52 (3 год.)
- Тема 70.** Пневмонії змішаної етіології. ПЗ 53 (3 год.)
- Тема 71.** Запальні та пухлинні захворювання плеври. СЗ 12 (1 год.)
- Тема 72.** Пневмоконіози. ПЗ 54 (3 год.)
- Тема 73.** Бронхіальна астма. ПЗ 55 (3 год.)
- Тема 74.** Хронічний обструктивний бронхіт. СЗ 13 (1 год.)
- Тема 75.** Бронхоектатична хвороба. ПЗ 56 (2 год.)
- Тема 76.** Емфізема легень. ПЗ 57 (2 год.)
- Тема 77.** Професійні захворювання легень. Частина 1. СЗ 14 (2 год.)
- Тема 78.** Професійні захворювання легень. Частина 2. СЗ 15 (2 год.)
- Тема 79.** Новоутворення органів дихання. ПЗ 58 (2 год.)
- Тема 80.**Залік «Патологічна анатомія захворювань органів дихання». ПЗ 59 (2год.)

V. Патологічна анатомія захворювань органів травлення.

- Тема 81.** Патологічна анатомія захворювань органів травлення. Л 7 (2 год.)
Тема 82 Хвороби ротової порожнини. ПЗ 60 (4 год.)
Тема 83 Хвороби зубощелепної системи. СЗ 16 (3 год.)
Тема 84. Хвороби слинних залоз. ПЗ 61 (3 год.)
Тема 85. Хвороби стравоходу (езофагіт,стравохід Барретта,шлунково-езофаренгіальна рефлюксна хвороба). СЗ 17 (3 год.)
Тема 86. Хвороби шлунка: гострі та хронічні гастрити. ПЗ 62 (3 год.)
Тема 87. Виразкова хвороба шлунка та 12- палої кишки.). ПЗ 63 (3 год.)
Тема 88. Хвороби товстого кишечника (коліт, апендицит). ПЗ 64 (3 год.)
Тема 89. Хвороби тонкого кишечника (ентеропатії, целиакія). СЗ 18 (3 год.)
Тема 90. Хвороби очеревини та черевної порожнини (перитоніт, черевний сепсис).СЗ 19 (3 год.)
Тема 91. Хвороби печінки, гострий та хронічний гепатит. ПЗ 65 (3 год.)
Тема 92. Цироз, портальна гіпертензія. ПЗ 66 (3 год.)
Тема 93. Хвороби жовчного міхура (холецистит, жовчо-кам'яна хвороба). ПЗ 67 (2 год.)
Тема 94. Хвороби підшлункової залози. ПЗ 68 (2 год.)
Тема 95. Панкреатит. СЗ 20 (2 год.)
Тема 96. Залік «Патологічна анатомія захворювань органів травлення». ПЗ 69 (2 год.)

VI. Патологічна анатомія захворювань сечовивідної системи.

- Тема 97.** Патологічна анатомія захворювань сечовидільної системи. Л.8 (3 год.)
Тема 98. Гломерулопатії.ПЗ 70 (3 год.)
Тема 99. Тубулопатії. СЗ 21 (3 год.)
Тема 100. Тубуло-інтерстиційні ураження нирок. ПЗ 71 (2 год.)
Тема 101. Вроджені вади нирок та вроджені вади сечового міхура ПЗ 72 (2 год.)
Тема 102. Гостре пошкодження нирок. Гостра ниркова недостатність. ПЗ 73 (2год.)
Тема 103. Хронічна ниркова недостатність. СЗ 22 (4 год.)
Тема 104.Полікістоз нирок. ПЗ 74 (4 год.)
Тема 105. Амілоїдоз нирок. СЗ 23 (3 год.)
Тема 106. Залік «Патологічна анатомія захворювань органів сечовивідної системи». ПЗ 75 (2 год.)

VII. Патологічна анатомія ендокринної системи.

- Тема 107.** Патологічна анатомія захворювань ендокринної системи. Л 9 (2 год.)
Тема 108. Хвороби щитовидної залози – патологоанатомічні та клінічні варіанти вола. ПЗ 76 (2 год.)
Тема 109. Хвороби щитовидної залози – патологоанатомічні варіанти тиреоїдита. ПЗ 77 (2год.)
Тема 110. Патологія острівцевого апарату підшлункової залози (цукровий діабет 1 та 2 типу). СЗ 24 (4 год.)
Тема 111. Патологія гіпофізу: акромегалія. ПЗ 78 (2 год.)
Тема 112. Патологія гіпофізу: церебро-гіпофізарна кахексія. ПЗ 79 (2 год.)
Тема 113. Патологія гіпофізу: адіпозо-генітальна дистрофія. ПЗ 80 (2 год.)
Тема 114. Патологія паращитовидних залоз –гіпо-та гіперпаратиреози. Тетанія. СЗ 25 (4 год)
Тема 115. Патологія наднирникових залоз. Синдром Кушинга. ПЗ 81 (2 год.)
Тема 116. Патологія наднирникових залоз. Хвороба Аддісона. ПЗ 82 (2 год.)
Тема 117. Новоутворення щитовидної залози. СЗ 26 (4 год.)
Тема 118. Залік «Патологічна анатомія захворювань ендокринної системи». ПЗ 83 (2 год.)

VIII. Патологічна анатомія хвороб центральної нервової системи.

- Тема 119.** Патологічна анатомія хвороб центральної нервової системи. Л 10 (2 год.)
Тема 120. Анатомо-фізіологічні особливості ЦНС. СЗ 27 (2 год.)
Тема 121. Церебро-васкулярні хвороби (інфаркт головного мозку, внутрішньомозкові крововиливи). ПЗ 84 (2 год.)
Тема 122. Нейродегенеративні розлади, хвороба Альцгеймера. ПЗ 85 (2год.)
Тема 123. Демієлінізуювальні захворювання: розсіяний склероз,боковий аміотрофічний склероз. ПЗ. 86 (2год.)
Тема 124. Запальні хвороби ЦНС –менінгіти, енцефаліти, абсцеси. ПЗ 87 (2 год.)
Тема 125. Зміни у ЦНС при соматичних захворюваннях. ПЗ 88 (2 год.)
Тема 126. Особливості морфологічного дослідження ЦНС,техніка елективного пофарбування. СЗ 28 (2 год.)
Тема 127. Новоутворення центральної та периферичної нервової системи. ПЗ 89 (2 год.)
Тема 128. Хвороби ока. СЗ 29 (2 год.)
Тема 129. Постреанімаційна енцефалопатія та синдром смерті мозку. ПЗ 90 (2 год.)
Тема 130. Залік «Патологічна анатомія захворювань ЦНС». ПЗ 91 (2 год.)

IX.Патологічна анатомія захворювань органів репродуктивної системи.

- Тема 131.** Патологія передміхурової залози (запалення, передпухлинні стани). ПЗ 92 (4 год.)
Тема 132. Новоутворення передміхурової залози. СЗ 30 (2 год.)
Тема 133. Патологія яєчок. ПЗ 93 (4 год.)
Тема 134. Патологія додатків яєчок. СЗ31 (2год.)
Тема 135. Патологія зовнішніх чоловічих статевих органів. Частина 1. ПЗ 94 (4 год.)
Тема 136. Патологія зовнішніх чоловічих статевих органів. Частина 2. СЗ 32 (2 год.)
Тема 137. Патологія зовнішніх чоловічих статевих органів. Частина 3. ПЗ 95 (4 год.)
Тема 138. Патологія зовнішніх чоловічих статевих органів. Частина 4. СЗ.33 (2 год.)

- Тема 139.**Доброякісні новоутворення чоловічих статевих органів. Частина 1 ПЗ 96 (4 год.)
Тема 140. Доброякісні новоутворення чоловічих статевих органів. Частина 2 СЗ 34 (2год.)
Тема 141. Злоякісні новоутворення чоловічих статевих органів. Частина 1 ПЗ 97 (4 год.)
Тема 142. Злоякісні новоутворення чоловічих статевих органів. Частина 2 СЗ 35 (2год.)
Тема 143. Патологія зовнішніх жіночих статевих органів. Частина 1. ПЗ 98 (4 год.)
Тема 144. Патологія внутрішніх жіночих статевих органів. Частина 2. СЗ 36 (2 год.)
Тема 145. Доброякісні та злоякісні новоутворення жіночих статевих органів. ПЗ 99 (4 год.)
Тема 146. Залік «Патологічна анатомія органів репродуктивної системи». ПЗ 100 (2 год.)

Х. Патологічна анатомія ускладнень вагітності, пологів, післяпологового періоду.

- Тема 147.** Патологічна анатомія ускладнень вагітності, післяпологового періоду. Л 11 (3 год.)
Тема 148. Анатомо-фізіологічні особливості плаценти СЗ 37 (1 год.)
Тема 149. Ектопічна вагітність. ПЗ 101 (3 год.)
Тема 150. Ранні гестози (токсикози) вагітності. ПЗ 102 (3 год.)
Тема 151. Пізні гестози (токсикози) вагітності. ПЗ 103 (3 год.)
Тема 152. Ускладнення пологів (шок, кровотеча, ДВЗ-синдром). СЗ 38 (1 год.)
Тема 153. Ускладнення пологів (емболія навколоплідними водами). ПЗ 104 (3 год.)
Тема 154. Гінекологічний сепсис. ПЗ 105 (3 год.)
Тема 155. Трофобластична хвороба. СЗ 39 (2год.)
Тема 156. Вагітність при екстрагенітальній патології. ПЗ 106 (2 год.)
Тема 157. Патологія посліду. ПЗ 107 (2 год.)
Тема 158. Залік «Патологічна анатомія ускладнень вагітності, пологів та післяпологового періоду». ПЗ 108 (2 год.)

ХІ.Патологічна анатомія хвороб лімфатичної та кровотворної системи.

- Тема 159.** Патологічна анатомія захворювань лімфатичної та кровотворної системи. Л 12 (2 год.)
Тема 160. Морфофункціональна характеристика кровотворної системи. ПЗ 109 (2 год.)
Тема 161. Морфофункціональна характеристика лімфатичної системи. ПЗ 110 (2 год.)
Тема 162. Геморагічні пурпури та порушення гемостазу. СЗ 40 (2 год.)
Тема 163. Синдром внутрішньосудинного згортання (ДВЗ-синдром). ПЗ 111 (2 год.)
Тема 164. Функціональна морфологія тимусу. ПЗ 112 (2 год.)
Тема 165. Новоутворення та інші ураження тимусу (патогенез класифікація). ПЗ 113 (2год.)
Тема 166. Морфологія запальних змін та імунореактивних змін в органах імуногенезу. СЗ 41 (2год.)
Тема 167. Анемії та гіпопластичні стани кровотворення. ПЗ 114 (2 год.)
Тема 168. Пухлини мієлоїдного генезу. ПЗ 115 (2 год.)
Тема 169. Зрілі Т- та НК-клітинні пухлини. ПЗ 116 (2 год.)
Тема 170. Плазмоклітинні пухлини. СЗ 42 (2 год.)
Тема 171. Новоутворення лімфатичної системи (лімфома Ходжкіна, неходжкінські лімфоми(генетика, діагностика та диференційна діагностика, класифікація). ПЗ 117 (2год.)
Тема 172. Пухлини з гістіоцитних та дендритичних клітин. ПЗ 118 (2 год.)
Тема 173. Моноклональні антитіла (загальні питання, імуногістохімія, проточна цитометрія) і терапевтична таргет-на/імуно-біологічна терапія. СЗ 43 (2год.)
Тема 174. Залік «Патологічна анатомія захворювань лімфатичної та кровотворної системи». ПЗ 119 (2 год.)
Тема 175. Дослідження секційного матеріалу. ПЗ 120 (6 год.)
Тема 176. Дослідження секційного матеріалу. ПЗ 121 (6 год.)
Тема 177. Дослідження секційного матеріалу. ПЗ 122 (6 год.)
Тема 178. Дослідження секційного матеріалу. ПЗ 123 (6 год.)
Тема 179. Дослідження біопсійного та операційного матеріалу. ПЗ 124 (7год.)
Тема 180. Дослідження біопсійного та операційного матеріалу. ПЗ 125 (7год.)
Тема 181. Дослідження біопсійного та операційного матеріалу. ПЗ 126 (6 год.)
Тема 182. Дослідження біопсійного та операційного матеріалу. ПЗ 127 (6 год.)

ЗАЛІК (ПРОМІЖНА АТЕСТАЦІЯ)

ДРУГИЙ РІК НАВЧАННЯ

ХІІ. Патологічна анатомія хвороб опорно-рухового апарату.

- Тема 183.** Патологічна анатомія захворювань опорно-рухового апарату. Л.13(2 год.).
Тема 184. Запалення суглобів. ПЗ 128 (2 год.)
Тема 185. Дегенеративна хвороба суглобів ПЗ 129 (2 год.)
Тема 186. Травми кісток. Диспластичні хвороби. ПЗ130 (2 год.)
Тема 187. Хвороби м'язів. ПЗ 131 8(2 год.)
Тема 188.Залік. Патологічна анатомія захворювань опорно-рухового апарату. ПЗ 132 (2 год.)

ХІІІ.Патологічна анатомія хвороб шкіри.

- Тема 189.**Функціональна морфологія шкіри. ПЗ 133 (2 год.)
Тема 190. Запальні ураження шкіри. ПЗ 134 (2год.)
Тема 191. Зміни шкіри, пов'язані з прийомом лікарських препаратів, алергічними реакціями. ПЗ 135 (2 год.)
Тема 192. Ураження шкіри при системному червоному вовчаку. ПЗ 136 (2 год.)
Тема 193. Ураження шкіри при склеродермії. ПЗ 136 (2 год.)
Тема 194. Ураження шкіри при дерматоміозиті. ПЗ 137 (2 год.)
Тема 195. Доброякісні пухлиноподібні процеси в шкірі меланоцитарного походження. ПЗ 138 (2 год.)
Тема 196. Злоякісні пухлиноподібні процеси в шкірі меланоцитарного походження. ПЗ 139 (2 год.)
Тема 197. Дерматохірургія. ПЗ 140 (2 год.)
Тема 198. Доброякісні новоутворення шкіри. ПЗ 141 (2 год.)
Тема 199. Злоякісні новоутворення шкіри. ПЗ 142 (2 год.)
Тема 200. Доброякісні новоутворення додатків шкіри. ПЗ 143 (2 год.)
Тема 201. Злоякісні новоутворення додатків шкіри. ПЗ 144 (2 год.)
Тема 202. Уроджені вади розвитку шкіри ПЗ 145 (2 год.)
Тема 203.Залік «Патологічна анатомія захворювань шкіри» ПЗ 146 (2 год.)

ХV. Патологічна анатомія хвороб м'яких тканин

- Тема 204.** Патологічна анатомія хвороб м'яких тканин. Л 14 (2 год.)
Тема 205. Поняття про передпухлинні процеси. ПЗ 147 (2 год.)
Тема 206. Захворювання м'язової тканини. ПЗ 148 (2 год.)
Тема 207. Новоутворення із фіброзної тканини. ПЗ 149 (2 год.)
Тема 208. Новоутворення із жирової тканини. ПЗ 150 (2 год.)
Тема 209. Новоутворення із м'язової тканини. ПЗ 151 (2 год.)
Тема 210. Новоутворення із м'язової тканини. ПЗ 152 (2 год.)
Тема 211. Новоутворення із кровоносних судин. ПЗ 153 (2 год.)
Тема 212. Новоутворення із кровоносних судин. ПЗ 154 (2 год.)
Тема 213. Новоутворення із лімфатичних судин. ПЗ 155 (2 год.)
Тема 214. Новоутворення із лімфатичних судин. ПЗ 156 (2 год.)
Тема 215. Залік «Патологічна анатомія хвороб м'яких тканин». ПЗ 157 (2 год.)

ХV.Патологічна анатомія ускладнень після діагностичних лікувальних втручань та реанімації.

Питання трансплантології в патологічній анатомії.

- Тема 216.** Патологічна анатомія ускладнень після діагностичних лікувальних втручань та реанімації. Л15 (2 год.)
Тема 217. Медикаментозна хвороба. ПЗ 158 (2 год.)
Тема 218. Патологічна анатомія ускладнень після хірургічних втручань. ПЗ 159 (2 год.)
Тема 219. Патологічна анатомія ускладнень при акушерській та гінекологічній патології. ПЗ 160 (2 год.)
Тема 220. Патологічна анатомія ускладнень при діагностиці у хворих з урологічною патологією. ПЗ 161 (2 год.)
Тема 221. Патологічна анатомія ускладнень інтенсивної терапії. ПЗ 162 (2 год.)
Тема 222. Патологічна анатомія ускладнень реанімації. ПЗ 163 (2 год.)
Тема 223. Питання трансплантології в патологічній анатомії. ПЗ 164 (2 год.)
Тема 224. Питання трансплантології в патологічній анатомії. ПЗ 165 (2 год.)
Тема 225. Залік «Патологічна анатомія ускладнень після діагностичних лікувальних втручань та реанімації. Питання трансплантології в патологічній анатомії» ПЗ 166 (2 год.)

ХVІ Патологічна анатомія хвороб перинатального періоду та дитячого віку.

- Тема 226.** Патологічна анатомія хвороб пренатального, перинатального періоду та дитячого віку. Л 16 (2 год.)
Тема 227. Хвороби пренатального періоду. ПЗ 167 (2 год.)
Тема 228. Патологія плаценти. ПЗ 168 (2 год.)
Тема 229. Хвороби перинатального періоду. ПЗ 169 (2год.)
Тема 230. Пологова травма. ПЗ 170 (2 год.)
Тема 231. Спадкові порушення метаболізму – фенілкетонурія , муковісцидоз, галактоземія. ПЗ 171 (2 год.)
Тема 232. Хвороби дитячого віку. ПЗ 172 (2год.)
Тема 233. Вади розвитку. ПЗ 173 (2год.)
Тема 234. Залік «Патологічна анатомія хвороб перинатального періоду та дитячого віку». ПЗ 174 (2 год.)

Дослідження секційного матеріалу.

- Тема 235.** Дослідження секційного матеріалу. ПЗ 175 (6 год.)
Тема 236. Дослідження секційного матеріалу. ПЗ 176 (6 год.)
Тема 237. Дослідження секційного матеріалу. ПЗ 177 (6 год.)
Тема 238. Дослідження секційного матеріалу. ПЗ 178 (6 год.)
Тема 239. Дослідження секційного матеріалу. ПЗ 179 (6 год.)
Тема 240. Дослідження секційного матеріалу. ПЗ 180 (6 год.)

Дослідження біопсійного та операційного матеріалу.

- Тема 241.** Дослідження операційного та біопсійного матеріалу. ПЗ 181 (8 год.)
Тема 242. Дослідження операційного та біопсійного матеріалу. ПЗ.182 (8 год.)
Тема 243. Дослідження операційного та біопсійного матеріалу. ПЗ. 183 (8 год.)
Тема 244. Дослідження операційного та біопсійного матеріалу. ПЗ.184 (7 год.)
Тема 245. Дослідження операційного та біопсійного матеріалу. ПЗ.185 (7 год.)
Тема 246. Дослідження операційного та біопсійного матеріалу. ПЗ.186 (7 год.)
Тема 247. Дослідження операційного та біопсійного матеріалу. ПЗ.187 (7 год.)

7.2 Види навчальної діяльності

- Аудиторна робота (лекції, практичні та семінарські заняття).
НД 1. Співбесіда за темою практичного або семінарського заняття.
НД 2. Завдання реферативного та аналітично-оглядового характеру.

8. Методи викладання, навчання

- Дисципліна передбачає навчання через:
МН 1. Практичні та семінарські заняття.
МН 2. Виконання ситуативних завдань.
МН 3. Практичні демонстрації.
МН 4. Практико-орієнтовне навчання.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Оцінювання поточної успішності лікарів-інтернів здійснюється у вигляді опитування та практичних навичок на кожному практичному занятті за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заноситься у журнал обліку академічної успішності.

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

Знання лікарів-інтернів як з теоретичної, так і з практичної підготовки оцінюються за критеріями:
«відмінно»—лікар-інтерн бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і буде відповіді, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;
«добре»—лікар-інтерн добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;
«задовільно»—лікар-інтерн в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;
«незадовільно»— лікар-інтерн не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

Знання лікарів-інтернів як з теоретичної, так і з практичної підготовки оцінюються за критеріями:
«відмінно» – лікар-інтерн бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і буде відповіді, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;
«добре» – лікар-інтерн добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;
«задовільно» – лікар-інтерн в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати

факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;
«незадовільно» – лікар-інтерн не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

<p>10.1 Засоби навчання</p>	<p>Навчальний процес потребує використання графічних засобів, тренажерів, технічних засобів; мультимедійний проектор, комп'ютери, мережа Інтернет та WiFi. Медичні приміщення, музей макро- та мікропрепаратів.</p>
<p>10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</p>	<p style="text-align: center;">Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основи патології за Роббінсом і Кумаром [Текст] = Robbins & Kumar Basic Pathology / В. Кумар, А. К. Аббас, Дж. К. Астер та ін. ; пер. з англ. І. Сорокіна, С. Гичка, І. Давиденко. — пер. 11-го вид. — Київ : Медицина, 2024. — 895 с. 2. Патологічна анатомія в питаннях і відповідях [Електронний ресурс] : навч. посіб. у 2 ч. Ч. 1 : Загальна патоморфологія / А. М. Романюк, Л. І. Карпенко, Р. А. Москаленко та ін.; за заг. ред. А. М. Романюка. — Суми : СумДУ, 2023. — 145 с. 3. Патологічна анатомія в питаннях і відповідях [Текст] : навч. посіб.: у 2 ч. Ч.2 : Спеціальна патоморфологія / А. М. Романюк, Л. І. Карпенко, Р. А. Москаленко та ін. ; за заг. ред. А. М. Романюка. — Суми : СумДУ, 2024. — 261 с. 4. Патоморфологія (спеціальна патоморфологія) [Текст] : навч. посіб. / Я. Я. Бондар, М. М. Багрій, Л. П. Боднар та ін. ; за ред.: Я. Я. Боднара, В. Д. Волошина, А. М. Романюка, В. В. Гаргіна. — Вінниця : Нова книга, 2021. — 528 с. 5. НАКАЗ МОЗ України від 06.09.2021 № 1877 «Про затвердження Порядку проведення патологоанатомічного розтину». <p style="text-align: center;">Допоміжна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Патоморфологія та гістологія : атлас / за ред.: Д.Д. Зербіно, М.М. Багрія, Я.Я.Боднара, В.А. Діброви. – Вінниця : Нова Книга, 2016. – 800 с. : іл 2. Патоморфологія. Загальна патоморфологія [Текст] : навч. посіб. / Я. Я. Боднар, М. М. Багрій, Л. П. Боднар та ін. ; за ред.: Д. Д. Зербіно, М. М. Багрія, Я. Я. Боднара, В. А. Діброви. — Вінниця : Нова Книга, 2020. — 248 с. 3. Патологічна анатомія в таблицях [Електронний ресурс] : конспект лекцій / С. В. Кузенко. — Електронне видання каф. Патологічної анатомії. — Суми : СумДУ, 2018. — 69 с. 4. Патологічна анатомія в таблицях [Електронний ресурс] : конспект лекцій / С. В. Кузенко. — Електронне видання каф. Патологічної анатомії. — Суми : СумДУ, 2018. — 69 с. <p style="text-align: center;">Інформаційні ресурси в Інтернеті</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Веб-сайти університетів та електронні ресурси мережі «Інтернет» 2. http://library.med.utah.edu/WebPath/webpath.html 3. http://www.webpathology.com/ 4. https://www.pathologyoutlines.com/topic/cervixLSIL.html

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема	Загальний обсяг, годин	Лекції, годин	Практичні заняття, годин	Семінари, годин	Крок 3, год.	Державна атестація, години
1	2	3	4	5	6	7	8
Форма навчання (денна, дистанційна або змішана)							
1-й РІК НАВЧАННЯ							
01	Основи організації та розвитку патолого-анатомічної діяльності в Україні	34	2	28	4		
02	Питання загальної патологічної анатомії	70	6	56	8		

03	Патологічна анатомія захворювань системи кровообігу	30	2	22	6		
04	Патологічна анатомія захворювань органів дихання	32	2	26	4		
05	Патологічна анатомія захворювань органів травлення	44	-	30	14		
06	Патологічна анатомія захворювань сечовивідної системи	28	2	16	10		
07	Патологічна анатомія ендокринної системи	30	2	16	12		
08	Патологічна анатомія хвороб центральної нервової системи	24	2	16	6		
09	Патологічна анатомія захворювань органів репродуктивної системи	48	-	36	12		
10	Патологічна анатомія ускладнень вагітності, пологів, післяпологового періоду	28	2	22	4		
11	Патологічна анатомія хвороб лімфатичної та кровотворної системи	32	2	26	4		
	Дослідження секційного матеріалу	24		24			
	Дослідження операційного та біопсійного матеріалу	26		26			
	Залік-співбесіда (проміжна атестація)	6		6			
	ВСЬОГО	456					
	2-й РІК НАВЧАННЯ						
12	Патологічна анатомія хвороб опорно-рухового апарату	12	2	10			
13	Патологічна анатомія хвороб шкіри	30		30			
14	Патологічна анатомія хвороб м'яких тканин	24	2	22			
15	Патологічна анатомія ускладнень після діагностичних лікувальних втручань та реанімації. Питання трансплантології в патологічній анатомії	20	2	18			
16	Патологічна анатомія хвороб перинатального періоду та дитячого віку	18	2	16			
	Дослідження секційного матеріалу	36		36			
	Дослідження операційного та біопсійного матеріалу	52		52			
	Проміжна атестація	6		6			
	КРОК-3	6		6			
	Державна атестація	6		6			
	Всього по кафедрі:	210					
№ з/п	Тема	Загальний обсяг, годин	Лекції, години	Практичні заняття, годин	Семінари, годин	Крок 3, години	Державна атестація, години
1	2	3	4	5	6	7	8
	СУМІЖНІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ (ДИСЦИПЛІНИ) ТА ДОДАТКОВІ ПРОГРАМИ:						
1	Медицина невідкладних станів	12					
2	Медична інформатика	6					
3	Військово-медична підготовка	6					
4	Судова медицина	12					
	Всього по суміжним дисциплінах	36					
	Всього:	702					

